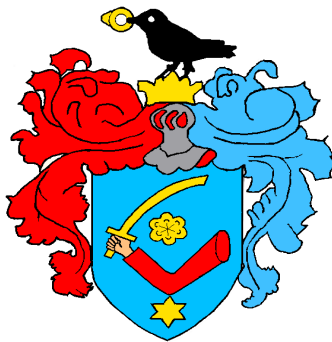

JÁSZLADÁNY NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

**TELEPÜLÉSI EGÉSZSÉGTERVE
2014.**

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	3. oldal
1. A települési egészségterv háttere, szükségessége	3. oldal
II. JÁSZLADÁNY EGÉSZSÉGÜGYI HELYZETE	4. oldal
1. A főbb problémák és kockázati tényezők összefoglalása	4. oldal
2. Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők	6. oldal
2.1. Demográfiai adatok	7. oldal
2.2. Gazdasági környezet	8. oldal
2.3. A természeti és épített környezet	8. oldal
2.4. Biztonság, közbiztonság	10. oldal
2.5. A közösségi élet szinterei	11. oldal
2.6. A Jászladányi idősek, gyerekek és fiatalok helyzete, életmódja	11. oldal
III. AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓ RENDSZER BEMUTATÁSA	13. oldal
1. Védőnői ellátás	14. oldal
2. Felnőtt háziorvosi ellátás	17. oldal
3. Gyermek háziorvosi ellátás	19. oldal
4. Fogászati ellátás	20. oldal
5. Üzemorvosi ellátás	20. oldal
6. Központi ügyelet	21. oldal
7. A Jászberényi Szent Erzsébet Kórház adatai	21. oldal
8. Civil Segítők	21. oldal
IV. KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS	22. oldal
V. A TELEPÜLÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA	29. oldal
1. Problémák	29. oldal
2. Célok	29. oldal
3. Cselekvési Program	29. oldal
VI. AZ EGÉSZSÉGTERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI	31. oldal
VII. ÖSSZEGZÉS	31. oldal

I. BEVEZETŐ

„Az egészség nem minden, de az egészség nélkül minden semmi.” (Arthur Schopenhauer)

1. A települési egészségterv háttere, szükségessége:

A 2011. április 18.-án elfogadott és 2012. január 01.-től hatályba lépő, Magyarország Alaptörvénye rögzíti a testi - lelki egészséghez való alapvető emberi jogokat.

Az egészség alapvető emberi jog, ami teljes fizikai, lelki és társadalmi jólétet jelent, és nem egyszerűen a betegség, vagy fogyatékosság hiányát. Az egészséghez való jog tágabb értelmű, mint az egészségügyi ellátáshoz való jog.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény alapelvei körében, az alábbiak szerint fogalmaz: „Az egészség fejlesztését, megőrzését és helyreállítását az egészségügy eszköztársa csak a szociális ellátórendszerrel, valamint a természeti és épített környezet védelmével, illetve a társadalmi és gazdasági környezettel együttesen, továbbá az egészséget támogató társadalmi gyakorlattal és politikával kiegészülve képes szolgálni.”

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény is rendelkezik, a lakóhelyi életfeltételek, a helyi közszolgáltatások biztosításának önkormányzati feladatairól, az egészséges életfeltételek biztosításáról és az egészséget befolyásoló tényezők kedvező alakításáról.

A lakóhelyi életfeltételek, a helyi közszolgáltatások biztosítása az önkormányzat feladata. Az önkormányzat feladata elsősorban tehát az egészséges életfeltételek biztosítása és az egészséget befolyásoló tényezők kedvező alakítása.

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységeket járási és települési szinten az 1991. évi XI. törvény alapján az Állami Népegészségi és Tisztiorvosi Szolgálatok látják el.

Az egészségüghöz kapcsolódó fenti jogszabályok jól körülhatárolóan szabályozzák a lakosság egészségi állapota érdekében eljáró szervek körét és a teendő intézkedéseket, feladatokat.

Ennek ellenére a lakosság egészségi állapota évtizedek óta elmarad az ország társadalmi és gazdasági fejlettségéből adódóan elvárható szinttől. A jelenlegi helyzet megváltoztatása érdekében a Parlament a 46/2003. (IV. 16.) OGY határozatával elfogadta az Egészség Évtizedének Népegészségügyi Programját, a lakosság egészségi állapotának további javítása érdekében.

A Program a lakosság egészségi állapotának javítása érdekében az alábbi négy területen kíván fellépni:

- az egészséget támogató társadalmi környezet kialakítása,
- az egészséges életmód programjai az emberi egészség rizikófaktorainak csökkentése,
- az elkerülhető halálozások, megbetegedések, fogyatékosságok megelőzése,
- az egészségügyi és népegészségügyi intézményrendszer fejlesztése.

Az országos program eredményességét, a rögzített elvek mentén, a helyi szintekre lebontott konkrét tevékenységek alapozhatják meg. Ennek érdekében szükséges megtervezni a település kompetenciájába tartozó legfontosabb tennivalókat.

Az önkormányzat döntései során mérlegeli azok egészségügyre gyakorolt hatását, valamint szervező, koordináló, támogató tevékenysége révén a helyi közösségek számára olyan feltételek megteremtésére törekszik, hogy azok a maguk területén hatékonyan tudjanak fellépni az egészségkárosító magatartások ellen, eredményesen működjenek közre a betegségek megelőzésében, az egészséges életmód népszerűsítésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában.

Jászládány Nagyközség települési egészségterve a helyi állapotfelmérés adataira, sajátosságaira építve határozza meg a települési szinten elérendő célokat és azok elérése érdekében szükséges helyi tennivalókat.

Mivel az egészségi állapotot meghatározó tényezők nagy része az egészségügy kompetenciáján kívül esik, más ágazatok hatáskörébe tartozik, ennek megfelelően a környezetvédelem, a közlekedés, az oktatás, a szociális és ifjúságvédelem, a munkaügy, a turizmus, és a sport tevékenységek, ágazatközi együttműködésével határozhatók meg a stratégiai célok, a fejlesztési szükségletek.

Az egészségi állapot kedvező irányú befolyásolása nehéz és rendkívül összetett feladat, amely az e területen érintett valamennyi közreműködő szervezet és közreműködő személy átgondolt, összehangolt cselekvésével valósítható csak meg, és csak hosszú távon mutatja meg eredményességét.

Az egészségterv célja Jászládány lakosai esetében életfeltételeinek, életminőségének, s ezen belül az itt élő emberek egészségi állapotának javítása, az élet minőségét befolyásoló tényezők pozitív változtatásán keresztül.

Célunk valamennyi érintett, tenni akaró hivatalos szerv, hivatásos szakember, intézmény, társadalmi szervezet és magánszemély megnyerése, a település egészségtervének végrehajtása érdekében.

A települési egészségterv tehát egy komplex programtervezet, megvalósítása a településen élők közös akaratát és céljait összegezheti.

Ennek érdekében szükséges megtervezni a település kompetenciájába tartozó legfontosabb tennivalókat. E célt szolgálja az alábbiakban kidolgozott Jászládány nagyközségre kiterjedő települési egészségterv.

II. JÁSZLADÁNY EGÉSZSÉGÜGYI HELYZETE

Az állapotfelmérés célja az életminőséget, az egészségi állapotot befolyásoló tényezők feltérképezése, a feltárt tényekből egy probléma-lista összeállítása, a további stratégiai célok, illetve cselekvési programok és a konkrét akcióterv meghatározása.

1. A főbb problémák és kockázati tényezők összefoglalása:

Az egészségterv önmagában nem képes a helyzetelemzés alapján kirajzolódó valamennyi probléma megoldására és ez nem is feladata. A felvetődött problémákat az önkormányzat különböző fejlesztési terveiben foglaltak szerint, egy-egy részterületet érintő, célzott koncepció keretében lehet és kell kezelni. Az egyes tárgyalt és elfogadott koncepcióknak egymáshoz illeszkedő, szerves egésznek kell alkotni! Az alábbiakban sorra vesszük a helyzetelemzés során felmerült problémákat és utalunk azok megoldási szintjére.

A kedvezőtlen demográfiai mutatók:

- A lakónépesség fogyása
- A népesség elöregedése

Az önkormányzatnak nincs közvetlen eszköze e tényezők alakításában, közvetett eszközként a munkahelyteremtéssel, a foglalkoztatható lakosság egészségi és képzettségi szintjének növelésével, a létbiztonság megteremtésével, lakhatási támogatási rendszer kidolgozásával (telekosztás, bérlakás-program, stb.) lennének javíthatók a jelenlegi mutatók.

Az egészségi állapotot jellemző kedvezőtlen tendenciák:

- A magas vérnyomás, a szív, a mozgásszervi, a cukorbetegség, a csontritkulás, az emésztőrendszeri és tumoros betegségek számának nagymértékű emelkedése.
- A főbb halálokok a keringési rendellenességek, a daganatos betegségek, az emésztőrendszeri, a sérüléssel és a közlekedési balesetek.
- Az egészségkárosító szokások, magatartás jelenléte (dohányzás, alkohol, drog).
- Az egészségtelen táplálkozási szokások, mozgásszegény életmód.

Az önkormányzat közvetett eszközökkel, az egészségügyi alapellátások és szolgáltatások hatékony működtetése révén, az egészségfejlesztésben közreműködők tevékenységének koordinálásával, a nevelési-oktatási intézmények prevenciós tevékenységének támogatásával tud befolyást gyakorolni e tényezőkre.

Az egészségügyi, ifjúságpolitikai koncepció célkitűzései és feladatai is kapcsolhatók még az egészségügyi problémák megoldásához.

A környezeti problémák:

- A levegőszennyezettség, elsősorban a közlekedés okozta károsanyag-kibocsátás, a zajszennyezettség, valamint a pollen szennyezettség.
- Az ivóvíz minőségi gondok.
- Talajterhelés, hulladékkezelés.

Az önkormányzat hosszú távú település-fejlesztési koncepciójában, valamint a környezetvédelmi és ivóvízminőség javító programban rögzítettek teljesítésével kezelheti hosszútávon, az e területen felvetődő problémákat.

A gazdasági és szociális hiányosságok:

- A foglalkoztatási lehetőségek szűkössége
- Az alacsony jövedelmek és nyugellátások
- A szociális bérlakásra várók magas száma
- A szociális ellátás még hiányzó szolgáltatásai

A hosszú távú településfejlesztési koncepció, a rövid távú településfejlesztési program, a szociális szolgáltatástervezési és lakás-koncepció is tartalmazhatja az elvégzendő feladatokat.

Közbiztonság:

- Az ismerté vált bűncselekmények számának elemzése
- A nyomozás eredményességének növelése, statisztikák elemzése
- A személy elleni és erőszakos, garázda jellegű bűncselekmények növekvő száma
- A kábítószerrel kapcsolatos bűnesetek számának elemzése (az intézmények bevonása az ifjúságvédelmi és a települési bűnmegelőzési program előkészítésébe, végrehajtásába)
- A települési bűnmegelőzési program aktualizálása

Az önkormányzat e téren szükséges tennivalóit, a rövid távú településfejlesztési program, a bűnmegelőzési koncepció, valamint az ifjúságvédelmi koncepció tartalmazhatja.

Életmód:

- A dohányzók magas száma valamennyi korosztályban (probléma: egyre fiatalabbak szoknak rá a dohányzásra, és egyre több nő és lány is dohányzik)
- A rendszeresen alkoholt fogyasztók, illetve „nagyivók” magas száma (probléma: települési alkoholizmus!)
- A drogfogyasztók számának alakulása (probléma: egyre fiatalabbak próbálják ki, a könnyű-, és a party drogokat (gyógyszer+alkohol))
- Az egészségtelen táplálkozási szokások, és az ezzel összefüggő túlsúlyosak, elhízottak magas száma
- A lakosság döntő többségének mozgásszegény életmódja.
- Az egyes betegségcsoportokban előforduló lakossági megbetegedések folyamatosan növekedő száma
- A leggyakoribb halálokok: a keringési rendellenességek és a daganatos megbetegedések.

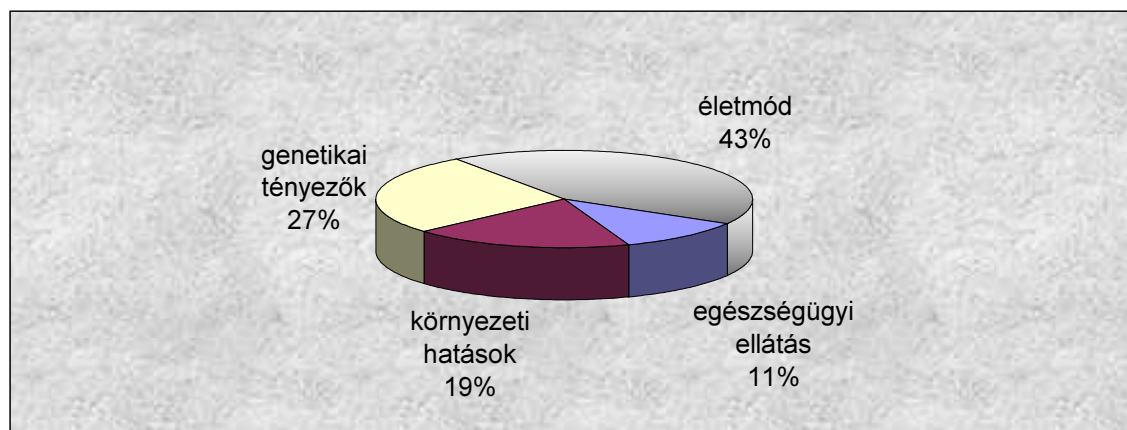
Egészségügyi ellátórendszer:

- A hatékonyság további növelése, fejlesztése.

2. Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők:

Az egészség fogalmát, az egészségi állapotot befolyásoló, meghatározó tényezőket a szűken vett „egészségügy” – és ezen belül a „gyógyításügy” – eszközein és gyakran a kompetenciáján is túlmutató, lényegesen szélesebb körben érdemes értelmezni.

Az alábbi ábra szemléletesen mutatja be az egyének egészségi állapotát meghatározó tényezőket, az egyes hatások nagyságrendjét is érzékeltetve.

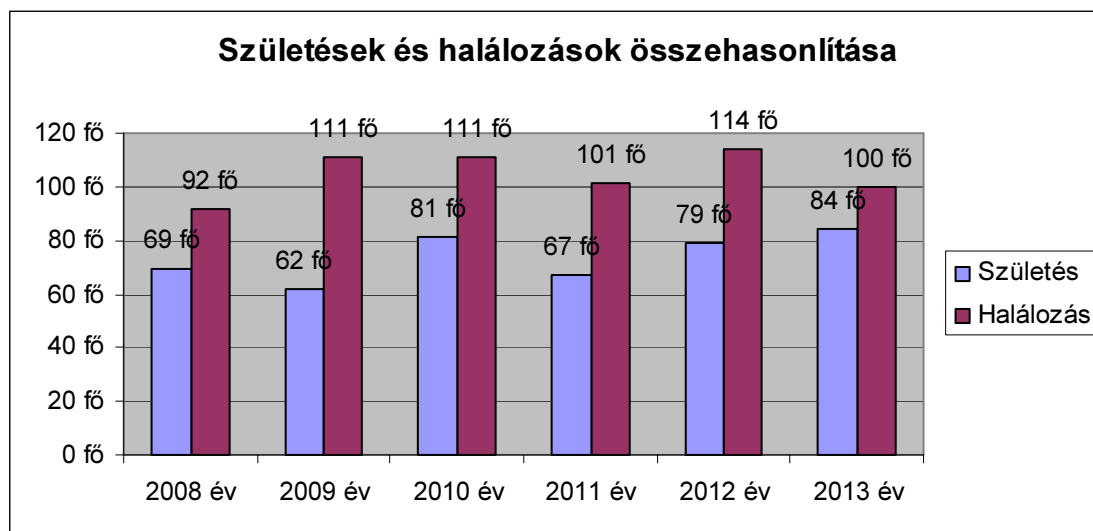
Az életmód „alakítása” elsősorban az egyén hozzáállásától függ, de természetesen ezt a hozzáállást jelentősen befolyásolja a kulturális környezet, az iskolázottság, a gazdasági lehetőségek és a különféle korlátok is.

Az embert körülvevő környezet is jelentősen befolyásolja, a lakosság egészségi állapotát és életkilátásait, de ugyanakkor az emberi tevékenység is megváltoztatja a környezetet és ez a kölcsönhatás mind az emberi egészségre, mind a környezetre komoly hatással van.

2.1. Demográfiai adatok

Jászladány nagyközség lakónépességének száma az utóbbi években elég jelentős mértékben csökkent, majd később stagnált. A legnépesebb korosztály, az aktív korban lévők (18-54 éves korosztály), ezt követi a 60-69 éves korosztály, majd a 6-13 éves korosztály.

Jászladány lakónépességének változásai:

A népesség öregedésének legfőbb oka, hogy az utóbbi években egyre kevesebb gyermek születik.

A lakosság összetétele korcsoportonként

Év	0-2 év	3-5 év	6-13 év	14-17 év	18-59 év	60 év fölött
2010	191	234	594	461	3163	1295
2011	204	205	621	438	3167	1259
2012	194	195	610	431	3148	3175
2013	193	207	639	397	3175	1186

Jellemző népességi adat továbbá, a lakosság nemek szerinti megoszlása. Ennek kapcsán elmondható, hogy fiatalabb korban még jellemző a nemek arányának viszonylagos egyensúlya, majd a közép korosztálytól kezdődően mind határozottabb a női nem túlsúlya, a férfiak számának csökkenése, halálozása.

Az évenkénti halálozási mutatók alapján az életkor bár hosszabb, mint az előző években volt, még így is lényegesen elmarad az Európai Unió átlagától. Magyarországon az átlagos életkor nők esetében 76,56 év, míg a férfiak esetében csupán 68,26 év, szemben az Európa Unióban kimutatott életkorokkal: nők esetében 82 év, illetve a férfiaknál 76 év.

A népességnövelés eszközei a lakhatási lehetőségek megteremtése, az aktív foglalkoztatáspolitikai és a munkahelyteremtés lehet.

2.2. Gazdasági környezet

A fejezet fő célja, hogy felvázolja az egyének életmódját, egészségi állapotát közvetve befolyásoló tényezők helyzetét a településen. E körbe tartozik a foglalkoztatottság és jövedelmi helyzet, amelyek egészségre és mentális állapotra gyakorolt hatása vitathatatlan.

Az emberek gazdasági, társadalmi körülményei jelentősen befolyásolják egészségi állapotukat. Az alacsonyabb társadalmi szinten élő emberek esetében gyakoribb a súlyos betegség az idő előtti elhalálozás veszélye. Ennek fő oka a hátrányos anyagi helyzet, a létbizonytalanság, a szorongás, a társadalmi beilleszkedés hiánya, vagy kirekesztettség.

Minél tovább élnek az emberek megterhelő szociális és gazdasági körülmények között, annál kisebb a valószínűsége, hogy egészséges, derűs öregkort érnek meg. Ezen összefüggések okán szükséges áttekinteni a településlakók gazdasági helyzetét tükröző foglalkoztatási, munkaerőpiaci és jövedelmi helyzetét.

Jászládány lakosai a település földrajzi helyzetéből fakadóan évszázadokon át megőrizték ősi foglalkozásaikat (földművelés, növénytermesztés, állattenyésztés). A település történetében az egyik legjelentősebb demográfiai és szociológiai változást az 1945-ös földosztás, majd az 1950-es évek végére kierőszakolt kollektivizálás, téjesztés hozta. A XX. század elején fejlett volt a település mezőgazdálkodása és jelentős volt a kisipari tevékenység is. Vasútállomása és közúti közlekedési kapcsolata fontos közlekedési-szállítási szerepkört biztosított számára. A település gazdasági jelentősége, a vöröshagyma termesztés révén országos méretűvé szélesedett a 70-es 80-as években.

A környező városok rohamosan fejlődő ipara mind több munkaerőt igényelt és vont el a településről, így kialakult a Szolnokra és Jászberénybe, sőt a Budapestre ingázók igen nagy száma.

A munkaerőpiac helyzetéről a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által nyilvántartott, az álláskeresőkre vonatkozó adatok nyújtanak információt.

2013. március végén Jász-Nagykun-Szolnok Megyében összesen 32.500-an kerestek állást, 10 %-al többet, mint egy évvel korábban. A férfi álláskeresők száma ennél nagyobb mértékben, 19 %-al, a nőké mérsékeltebben 2,1 %-al növekedett, így a férfiak részaránya 52 %-ot tett ki.

A pályakezdő álláskeresők elhelyezkedési nehézségeit jelzi, hogy számuk (4116 fő) az egy évvel korábban regisztráltakhoz képest 28 %-al növekedett.(forrás: KSH)

Munkanélküliség alakulása Jászládányban

<i>Év</i>	<i>Relatív mutató</i>
2010	17,38
2011	21.4
2012	18.7
2013	17.1

2.3. A természeti és épített környezet

A környezeti hatások közel 20 %-ban befolyásolják a lakosság egészségi állapotát. Az épített környezet is alakítja az embert, az emberi élet minőségét. Az egyes környezeti ártalmak, betegségek kialakulását okozhatják, illetve hozzájárulhatnak a betegségek kialakulásához.

Az egészséges környezet ugyanakkor hozzájárul a kedvező egészségi állapot fenntartásához.

A környezet állapota, a környezeti tényezők egészségre gyakorolt hatása okán, az alábbiakban foglalkozunk a legfontosabb környezeti tényezők bemutatásával is.

Jászladányban jellemzően kertes családi házak találhatók, az itt lakók lakáskörülményeit tekintve jellemzően saját tulajdonú ingatlanokban élnek. A házak 60%-a vályog, 40%-a téglapépület. A lakások komfortfokozata 70%-ban összkomfortos, 15%-ban komfortos és 15 %-ban komfort nélküli. Az ingatlanokra jellemző, hogy általában nagy kerttel rendelkeznek, többnyire ellátottak vezetékes gázzal, villannyal és telefonnal egyaránt.

- A lakóházak száma belterületen: 1763 db, külterületen: 2 db
- Lakatlan ingatlanok száma: 388 db. ebből 221 db üres telek, 145 db. lakható épület, 7 db. romos épület, 15 db. egyéb (gazdasági célra használt)
- Önkormányzati kiépített út hossza: 27,8 km
- Állami közutak hossza: 5091 m
- Vezetékes gáz kiépítettsége: 98%-os
- Vezetékes ivóvíz a lakosság 94%-nál található
- Villamos energia bekötések száma: 3238 db
- Vezetékes telefon, a lakosság kb. 35%-nál került bekötésre
- Kábeltévé bekötések száma: 490 db
- Belterületen a zöldfelület nagysága: 20.000 m²

Levegőminőség:

Az ÁNTSZ adatai szerint, az ipari légszennyezés nem jellemző a településen. A levegő minőségi mutatói döntően, a közlekedés okozta levegőszennyezést jelzik. A levegőbe kerülő vegyi anyagok – elsősorban a maró hatású szennyező anyagok – nagymértékben károsítják az emberek nyálkahártyáját, így a fokozottan érzékenyebbé vált légutakban a különböző biológiai allergének (pollenek, gombák) heves reakciót válthatnak ki. Ezzel magyarázhatóak az utóbbi évtizedben folyamatosan emelkedő légúti allergiás megbetegedések nagy száma. Az allergiás megbetegedések visszaszorítása érdekében a rendszeres felvilágosítás mellett elengedhetetlen, a rendszeres gyommentesítés (pl. Parlagfümentes Település, Parlagfümentes Ingatlan projektek).

Vízminőség:

Jász-Nagykun-Szolnok Megye ivóvízellátásában a legnagyobb vízbázist a rétegvizek jelentik. Jászladány területén 2013. évtől, a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. szolgáltatja az ivóvizet, melyet 180-560 m mélységű, védett vízadó rétegre telepített mélyfúrású kutakból nyernek. Jászladány ivóvízminősége vonatkozásában elmondható a magas ammónium tartalom. Az úgynevezett „alföldi típusú rétegvíz” összetételéből adódóan, különösen hajlamos az utószennyezésre, ezért kerül sor esetenként a hálózat fertőtlenítésére.

Az ivóvízhálózat sürgősen fejlesztésre szorul. Az elöregedett ivóvízhálózat miatt Jászladányban gyakori a csőtörés és a korábban rosszul megtervezett hálózat miatt, nagyon sok, a rendszerben létező „vakvég”. A vakvégek miatt, ahol nem áramlik tovább a víz, sűrűbben lépnek fel fertőtlenítési problémák. A probléma megoldására segítség lehet az ivóvízminőség javító program pályázati lehetősége.

Jelenleg folynak a „Jászági Ivóvízminőség-javító projekt” tervezési munkái.

A szennyvízcsatorna hálózat nincs a településen kiépítve. A település kommunális szennyvizének összegyűjtését jelenleg egy szippantó autóval végzik. A nagyközség a közeljövőben tervezi, a települési szennyvízhálózat kiépítését és hozzá kapcsolódóan egy szennyvíztisztító telep kialakítását. Ennek támogatására 2014. év elején pályázatot nyújtott be a Környezetvédelmi Minisztériumhoz. A benyújtott pályázatot a Nemzeti Környezetvédelmi

és Energia Központ, 2013. évben kettőmilliárd nyolcszáztizencmillió hétszázhatvanötezer egyszázhat forint összegű támogatásra érdemesnek ítélte.

A beruházás befejezésének tervezett határideje: 2015. szeptember 30.

A beruházás eredményeképpen, a településen több mint 2.200 db. ingatlan bekötése épül ki, megközelítőleg 70.00 fm elvezető vezeték kerül lefektetésre, az összegyűjtött szennyvíz egy 440 m³/d hidraulika kapacitású, új szennyvíztisztító telep segítségével kerül megtisztításra.

Hulladékkezelés:

A településen megvalósított rekultivációval megszűnt a nagyközségben korábban működő szeméttelep.

Jelenleg az összegyűjtött települési kommunális hulladék, a Jásztelek mellett található regionális hulladéklerakóba kerül elszállításra. A szervezett szemétszállítás keretében 2003. január 01.-től várhatóan 2014. 06. 30.-ig, a nagyközség kommunális hulladékát, az önkormányzat saját hulladékgyűjtő autójával szállítják el.

A településen jelenleg kivitelezés alatt áll egy szelektív hulladék gyűjtő udvar létrehozása.

Az újrahasznosítás érdekében 6 db. gyűjtősziget került kialakításra, ahol a szelektív hulladékgyűjtéshez szükséges konténerek kerültek elhelyezésre.

Zajártalmak:

Jászládány környezeti zajviszonyait elsősorban a közlekedés alakítja. Érdemes megvizsgálni és összehasonlítani a 3227. számú közlekedési út, valamint a 3226. számú közlekedési út belterületi szakaszán mért hivatalos értékeket, a településen lakók által tapasztalt egészségükre gyakorolt hatásával. Az úthálózat és az infrastruktúra kiépítésében jelentős és látványos előrelépés történt az utóbbi években, ami a zajszint megnövekedését is eredményezte, mert a nagyobb sebesség nagyobb zajkibocsátással is jár. Sikertelenül felújítani a Kossuth L. utcát, amelynek újraaszfaltozása is megtörtént, mintegy 110 m hosszon, valamint 3 utcában a Dohány, Vendel, Gát utcákban megépült az útalap is.

Zöldfelületek:

Jászládány a zöldfelületek tekintetében mennyiségi és minőségi szempontból is kedvező helyzetben van. A közterületek zöldfelülete mindenhol szépen gondozott. A település klímájára jó hatással van a Tisza viszonylagos közelsége.

Az elmúlt évek során előrelépés tapasztalható a nagyközség épített környezetének alakításában. A település centruma megújult. Korábban már új utcabútorok kerültek kihelyezésre (padok, szemétyűjtő edényzetek, virágládák) valamint egy információs tábla, amely nagymértékben segíti a tájékozódást. A kandeláberekre virágok kerültek kihelyezésre és az egészséges, tiszta települési környezet megteremtése érdekében a meglévő közparkok is folyamatosan gondozás alatt állnak. A centrumban, a zöld felületek növelése érdekében rózsagyások, virággyások kerültek telepítésre.

2013. tavaszán a központban fekvő park teljen megújult, teljes füvesítés mellett. A száraz fákat, a veszélyelhárítási és katasztrófavédelmi szempontokat is figyelembe véve, kivágatta az önkormányzat, amelyek helyére facsemeték lettek elültetve.

2.4. Biztonság, közbiztonság

A közbiztonság megszilárdítása érdekében három szervezet is működik Jászládányban.

A Jászládányi Rendőrőrs, a Nagyközségi Polgárőrség Egyesület és a Jászládány Biztonságáért Alapítvány. Az önkormányzat a humán erőforrási feltételek és bizonyos tárgyi feltételek biztosításában is segíti a rendőrség munkáját. Talán e támogatásnak is köszönhető, hogy a rendőrség, kedvező eredményességi statisztikát zárhat az utóbbi években.

A rendőrség a bűnmegelőzés és a közbiztonság terén is jól együttműködik a 17 évvel ezelőtt alakult Jászládány Nagyközségi Polgárőrség Egyesülettel és a 16 évvel ezelőtt létrejött Jászládány Biztonságáért Alapítvánnyal.

A nagyközség bűnmegelőzési koncepciója részletesen tartalmazza, a jászládányi lakosság biztonságának biztosítása érdekében kitűzött célokat és feladatokat.

2.5. A közösségi élet szinterei

A helyi társadalmi élet szinterei közé tartozik a József Attila Művelődési Ház, a Tájház, a Nagyközségi Könyvtár és a Sportpálya. Az első három intézmény a művelődésnek, a kultúrának a színhelye. Közülük is kiemelkedik a József Attila Művelődési Ház, ahol aktív közösségfejlesztő munka folyik. Itt kapnak helyet az alkotó-művelődő közösségek, számos civil szervezet tartja itt programját. A Jászládányi József Attila művelődési Ház szervezésében a hét minden napján aerobik edzés folyik, amely nagyon népszerű a fiatalok körében. Kéthetente baba-mama torna zajlik minden részt vevő örömeire, nagyszerű fejlesztőgyakorlatokkal. Nyaranta 3-4 hetes nyári táboroztatás történik sportprogramokkal és kirándulásokkal. Elsősorban olyan családok veszik igénybe gyermekeik számára, ezt az aktív pihenési módot, akik nem tudják megoldani munkájuk miatt a nyári szünidőre a szülői felügyeletet.

Önkormányzatunk mindent megtesz, hogy lakói szeressenek itt élni, a család fiataljainak érdeke legyen a szülőfalujában való letelepedés, ami a mai gazdasági helyzetben rendkívül nehéz. A nagyközségben élők számára, a mozgáshoz való teret (az iskola tornaterme mellett) alapvetően a sportpálya biztosítja, amely az Egyetértés Sportegyesület kezelésében van.

A Sporttelep sportöltöző épületének felújítására és akadálymentesítésére 17.810.000 forint támogatást nyert el az önkormányzat, ehhez a saját erő a támogatási szerződés szerint 1.978.888 forint volt. A sportöltöző felújítása megtörtént és 2012. évben a beruházás átadásra is került.

2.6. A Jászládányi idősök, gyermekek és fiatalok helyzete, életmódja

Az életmódbeli tényezők szerepe az egészségi állapotot érintően olyan nagymértékű (43%), hogy népegészségügyi jelentőségét komolyan kell venni.

A lakosság korcsoportonkénti összetételének alakulásából egyértelműen kitűnik, hogy a 18 év alatti és a 60 év feletti lakosok száma közel azonos (kb. 1400 fő). Az idősök korcsoportjának helyzete sok tekintetben függ az adott földrajzi egység történelmi múltjától, társadalmi rendszerétől, helyi adottságaitól és gazdasági lehetőségeitől. Régebben az emberek nagycsaládban éltek, ezért a családra maradt az idősök ellátása és a róluk való gondoskodás egyaránt. Manapság a családszerkezet változásával, az idősök elkülönültek, elszigetelődtek, ezért nagymértékben megnövekedett az egyedül élő idősök száma.

Jászládányban az idős lakosság gazdasági, szociális helyzetéről 2010. évben egy átfogó vizsgálat történt, különös tekintettel életkörülményeikre, egészségi állapotukra, önellátó képességükre, társas kapcsolataikra, jövedelmi viszonyaikra nézve. A felmérésből kiderült, hogy az idős lakosság jelentős hányadának gondot jelent a háztartások fenntartása (alacsony jövedelem, egyedül-lét) és a rezsi, a gyógyszer, az élelmiszer költségen túl alig marad pénzük egyéb kiadásokra (pl. ruházat, szórakozás). Az idős lakosság jelentős része társadalmilag nem mobil, szociális kapcsolatrendszerük szűk, az otthon ülés jellemző rájuk a legjobban. Szabadidős tevékenységük leginkább a háztartási és kerti munkákra korlátozódik. Ebből, valamint az egyedül létből adódóan elszigeteltek, a helyi társadalmi életben, kis létszámban vesznek részt, kevésbé ismerik a helyi szolgáltatásokat és az elérhető juttatásokat.

Jászládányban mindig gondoskodtak az idősekről, rászorulókról. A szociálisan rászorulókról részére személyes gondoskodást két nagy intézmény nyújt.

A mai 140 fős Szociális Otthon elődje (amelyet jelenleg Jászberény Város Önkormányzata tart fenn) már az 1800-as években működött, egy helyi orvos adományaként. A Szociális Otthon vezetője kiemelkedőnek tartja, a gondozott idős emberek családjainak támogatását és segítségnyújtását, mert nélkülük nem működne ilyen jól az intézmény. Az egész intézmény nagyon családias, rendezett, és tiszta, az ápoló gondozók áldozatos munkájukkal sokat tesznek az idős emberek mentális és testi egészségéért.

Önkormányzatunk ügyrendi-jogi-szociális bizottsága 2013. év decemberében, minden helyi 65 év feletti nyugdíjasának élelmiszer-csomagot adományozott és terveink szerint ezt 2014. évben is szeretné folytatni.

Az 1998-ban önkormányzatunk fenntartásában létrehozott Idősek Otthona működtetéséhez, minden évben anyagi támogatást nyújtunk. Az idős korú népesség arányának növekedését jól mutatja az is, hogy a - 15 férőhelyes intézményben - a felvételre várakozók száma mindig 8-10 fő. Az idősekről való gondoskodást az önkormányzat az alapellátás (házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés keretében) és a szakosított ellátás keretében biztosítja. A nappali ellátás keretében az Idősek Klubja is várja a nyugdíjasokat.

A leírtakon túl számos olyan civil szervezet működik (pl. nyugdíjasklub, kártyaklub, jóga), amely a szabadidő hasznos eltöltésére kínál lehetőséget, oldva ezzel az esetleges egyedüllét feszültségét. Öröndetes, hogy településünkön 2012-től három nyugdíjasklub működik, Környezetvédő, Életet az éveknek, és Arany ősz néven. Helyi és vidéki rendezvényeken lépnek fel, településünkre is hívnak meg vendégként nyugdíjas csoportokat, ezzel is ápolva, társadalmi baráti kapcsolataikat. Példaként említő, hogy településünk nyugdíjasai megszervezték az Elszármazottak Találkozóját immár ezzel is hagyományt teremtve.

Az, hogy az egészséges életmód követelményei mennyire épülnek be az egyén életvezetési követelményei közé, egyéni és családi szinten dől el. Az egészséges életmódra való nevelést már gyermekkorban kell elkezdeni. A 3-6 éves korosztály számára az óvoda nevelési programjába beépítette az egészséges életmódra nevelést. Ezen belül a gyermekek egészségvédelmének érdekében az óvodapedagógusok megtanítják a gyermekek számára a helyes táplálkozás, helyes tisztálkodás alapszabályait és folyamatosan gondoskodnak edzettségük biztosításáról. A sportolásnál elsősorban a prevenció a cél, a tartáshibák kiküszöbölése érdekében egyéni mozgásfejlesztés is történik. Az óvodások számára a mindennapi mozgást az udvar biztosítja, mozgásfejlesztő eszközökkel való ellátottságával.

2014. szeptember 01.-én megnyitja kapuit a gyermekek számára, az új Rákóczi úti óvoda. Modern berendezéseivel, tornaszobával, világos csoportsobákkal, amely rendkívül nagy eredmény településünk gyermekei számára.

Az egészséges életmódra nevelésben, a helyes táplálkozás megismertetése is fontos szerepet játszik, mivel az óvodáskorban kialakított táplálkozási szokások és ismeretek nagyon meghatározóak a későbbiekre vonatkozóan, sokszor az egész felnőtt életre nézve is, hiszen a helyes ételválasztás, az étkezési ritmus, az ízlés kialakulása, valamint a táplálkozási minták és a táplálkozási magatartás rögzülése mind erre az életkorra tehető. Ezért az önkormányzat által működtetett napközi konyha vezetője, a védőnővel és az óvoda vezetőjével étlapjavaslatot készít a gyermekek táplálkozási szokásainak kedvező irányba történő befolyásolására.

Az utóbbi években az Európai Unió, a kormányzat és a mezőgazdasági minisztérium is jelentős ajánlásokat tett, a közétkeztetés és a gyermekélelmezés egészségesebbé tétele érdekében, amelynek eredményeként 2014. szeptemberétől kötelezően előírják az oktatási intézmények részére, hogy a napi étkeztetés során az iskolás gyermekek minél

több gyümölcsöt, zöldséget fogyasszanak, amikor még az étkezési szokásaik kialakulóban vannak.

A program esélyt adhat a kiskorú gyermekek számára, hogy életük legkorábbi szakaszában segítséget kapjanak testi, szellemi és szociális fejlődésükhöz, szakemberek segítségével. A program iránt a helyi szakemberek (gyermekjóléti szolgálat családgyógyozói, védőnői szolgálat, óvoda közössége, bölcsőde dolgozói) elkötelezettek.

A Biztos Kezdet Programban jelenleg 14 helyi család vesz részt, ahol a családok gyermektagjai óvodai integrációs programban is közreműködnek.

A 2013. év szeptemberében induló Szászbereki Kolping Katolikus Általános Iskola Jászládányi Tagintézménye és a Móra Ferenc Általános Iskola nyújtja az 1-8. osztályosok számára az alapfokú iskolai képzést.

Lehetőség van továbbá, a Művelődési Házban alapfokú művészetoktatás igénybevételére is.

A művészetoktatást a szolnoki székhelyű Ádám Jenő Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Zeneiskola és Szakiskola jászládányi kihelyezett tagozata biztosítja.

A közoktatási szakszolgálati feladatok minden esetben ellátottak. Helyben a fejlesztő felkészítést illetve, a korai fejlesztést és gondozást lehet igénybe venni, ez utóbbi esetén a Megyei Pedagógiai Szakszolgálatról járnak ki utazó gyógypedagógusok, heti rendszerességgel.

A település iskolarendszerű felnőttképzést is biztosít, a SZILTOP KHT által működtetett esti gimnázium jóvoltából, a helybeli és környékbeli felnőttek számára, az alapkultúra megszerzéséhez. Terveink között szerepel, egy érettségire felkészítő nappali középiskola elindítása a településen, amelyet szintén a SZILTOP KHT működtetne. Amennyiben megvalósul ezen tervünk, önkormányzatunk javasolja a szociális gondozó és ápoló középiskolai szak bevezetését, mivel ilyen képzettségű dolgozókra nagy szükség van településünkön.

Sajnos Jászládány nagyközség jelenleg nem kíséri figyelemmel, a 14 évesnél idősebb korosztály nevelését, az ifjúság szocializációját. A fiatalok sok esetben csellengnek az utcán, vagy egyszerűen megszakítva minden kapcsolatot a nagyközséggel, máshol keresnek számukra értelmesnek tűnő szórakozást. A fiatalok többségében edzetlenek, túltápláltak, melynek a nem megfelelő életmód az oka.

2010. évben az önkormányzat felmérést készített a fiatalok körében szokásaikról (dohányzás, alkoholfogyasztás, drogfogyasztás és a szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatban), amelyből kiderült, hogy szinte narkotikumnak számít a számítógép, a TV, a videó.

A felmérésben résztvevő fiatalok állítása szerint 77 %-uk fogyasztott már alkoholt, 19 %-uk pedig rendszeresen dohányzik. A csekély mértékben kábítószerrel kipróbálók (7 %) kedvenc szabadidős tevékenysége a csoportos lödörgés, a zenehallgatás és a diszkóba járás.

III. AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓ RENDSZER BEMUTATÁSA

A jó egészség elsősorban nem az egészségügyi ellátás minőségén múlik. Az egészségügyi ellátás csupán 11 %-ban befolyásolja az egészségi állapotot. Az egészségügy fő feladata a gyógyítás, de nem elhanyagolható a megelőzésben és rehabilitációban, az egészségfejlesztésben végzett szerepe sem.

Jászládányban mindig gondoskodtak az emberek orvosi ellátásáról. Orvos már az 1700-as évektől van jegyezve. Fogorvos az 1930-as évektől, védőnői szolgálat már háború után működött a településen. Gyermekorvos 1974-től, a mai napig tevékenykedik a nagyközségben.

Napjainkban a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás teljes köréről gondoskodik. Az ellátás az 1968-ban épült és 2013. évben felújított emeletes orvosi rendelőben történik, az alábbi megosztásban:

- Védőnői ellátás
- Felnőtt háziorvosi ellátás
- Gyermek háziorvosi ellátás
- Fogorvosi alapellátás
- Iskola-egészségügyi ellátás
- Üzemorvosi ellátás

Jászladányban három háziorvosi, két fogszakorvosi, egy gyermekorvosi körzet működik. A háziorvosi körzetben két fő közalkalmazottként, egy fő vállalkozásban végzi tevékenységét. A vállalkozásban dolgozó gyermekorvos látja el az iskolaorvosi feladatokat is.

A védőnői szolgálat két védőnővel végzi munkáját, akik kinevezett közalkalmazottak.

A két fogszakorvos is vállalkozásban tevékenykedik.

Az orvosok és szakdolgozók megfelelő szakmai végzettséggel rendelkeznek.

Az orvosi rendelőben a háziorvosok munkáját asszisztensek segítik, illetve egészítik ki, mert a rendelőben minden nap viszonylag nagy betegforgalom bonyolódik le.

A betegek 85-90%-a időskorú.

2013. október 1-től megüresedett 1 felnőtt-háziorvosi körzet. A megüresedett álláshelyre a pályázat folyamatosan kiírásra kerül. Mindhárom háziorvosi körzetben az alapvető műszerek rendelkezésre állnak az orvosok számára. Az orvosi rendelőt az önkormányzatnak sikerült Európai Unió pályázati forrásból teljesen felújítani, amely 2013-ban került átadásra.

Az akadálymentesítés teljes mértékben biztosított, a betegeket a rendelőben lift segíti a könnyebb közlekedésben.

Az orvosi rendelőhöz közel, a Kossuth Lajos úton található a település gyógyszerháza, a Mária Gyógyszertár.

1. Védőnői ellátás

A területi védőnő alaptevékenysége, a családgondozás, a várandós anyák, a 0-6 éves valamint az otthon gondozott 6-18 éves gyermekek családjaik körében történő látogatása.

Ennek keretében a meglévő, megtartható és megszerezhető egészség alapértékére, mint erőforrás mobilizálására építi fel tevékenységeit, látja el feladatait, közvetlenül a család otthonában, vagy a védőnői tanácsadóban. Az alapellátás rendszerében tevékenységüket területi elv alapján kijelölt gondozási körzetben látják el.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Jászberényi Kistérségi Népegészségügyi Intézet vezető védőnőjének irányításával.

Az iskolai védőnői ellátás célja a nevelési-oktatási intézményekbe járó gyermekek testi, lelki és szociális fejlődésének nyomon követése, az életkornak megfelelő egészségfejlesztés, valamint az egészségi állapot követése.

A védőnő iskolai feladatai:

- Iskolába járó gyermekek folyamatos védőnői gondozásban részesítése
- Szűrővizsgálatok, védőoltások elvégzése, életkornak megfelelő egészségnevelés
- Kiemelt figyelem fordítása a gyermek pszichoszomatikus fejlődésére, egyéni sajátosságaira, pályaválasztás segítése
- Tanulók egészségi állapotának követése, dokumentálása
- Szűrővizsgálatok végzése minden tanévben.

A szűrésre kötelezett osztályok a 2.4.6.8. évfolyamok.

A szűrővizsgálatok az alábbiakra terjednek ki

- testi fejlődés vizsgálata (súly, magasság, mell körfogat)
 - pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés követése
 - érzékszervek szűrése (látásélesség, színlátás, hallás)
 - mozgásszervek szűrése (lúdtalp, gerincváltozások, mellkas deformitások)
 - golyvaszűrés tapintásos vizsgálattal (11 éves kortól)
 - vérnyomásmérés
- Segítés a pályaválasztásban egészségügyi szempontból
 - Személyi higiéné ellenőrzése, tetvességi vizsgálatok
 - Orvosi vizsgálatok előkészítése, közreműködés az orvosi vizsgálatoknál, védőoltásoknál
 - Krónikus beteg és fogyatékkal élő tanulók életvitelének segítése, gondozása
 - Egészségnevelés az éves munkatervben leírtaknak megfelelően
 - Testnevelési csoportbesorolás elkészítése

A feladatokat két közalkalmazott védőnő látja el.

Védőnői családlátogatások száma:

2010 év	2921
2011 év	2635
2012 év	2914
2013 év	3012

Havonta 100 családnál többet látogatnak a védőnők, amely az országos átlaghoz mérten is jónak tekinthető. Családlátogatások során a védőnő egy családban több személyt is meglátogathat (pl. terhes anyát, kisgyereket, csecsemőt látogat meg egyszerre), és tanácsot nyújthat.

Újonnan nyilvántartásba vett terhesek száma:

2010 év	69 fő
2011 év	75 fő
2012 év	90 fő
2013 év	99 fő

Újszülöttek száma:

2010. év		2011. év	
72 fő, melyből		6 fő, melyből	
Koraszülött: 9 fő	Intrauterin retardált: 5 fő	Koraszülött: 9 fő	Intrauterin retardált: 1 fő

2012. év		2013. év	
82 fő, melyből		87 fő, melyből	
Koraszülött: 9 fő	Intrauterin retardált: 5 fő	Koraszülött: 8 fő	Intrauterin retardált: 6 fő

Élve-, halva születettek száma, csecsemő halottak száma:

Év	2010.	2011.	2012.	2013.
élve születettek	72	65	82	87
halva születettek	0	1	0	0
csecsemő halottak	3	0	2	1

Koraszülötteknek az az újszülött számít, aki 37. hét előtt születik meg. Az intrauterin retardáltak azok az újszülöttek, akik időre jönnek a világra, de súlyuk alulmarad az előírtnál, melynek oka lehet az egészségtelen életmód, a káros szenvedélyek, vagy a terhelő szülészeti előzmény.

Óvodai és iskolai szűrővizsgálatok:

Az iskola-egészségügyi munkát a település házi gyermekorvosa és a két védőnő végzi. Az ellátott intézmények a Napközi otthonos Óvoda, a Móra Ferenc Általános Iskola és a 2013. szeptemberétől induló Szászbereki Kolping Általános Iskola Jászládányi Tagintézménye

2011/2012 tanév

	Móra Ferenc Általános Iskola	Antal Mihály Alapítványi Általános Iskola
Megvizsgált gyermekek száma összesen:	149	79
Túlsúlyosak száma:	31	18
Soványak száma:	4	6
Látásélesség romlása tapasztalható:	19	3
Hallás vizsgálat során eltérés tapasztalható:	0	0
Mozgásszervi eltérés tapasztalható:	2	1
Alacsonynövések száma:	0	0
Színlátásban szenvedők száma:	2	0
Magas vérnyomásban szenvedők száma:	0	1
Szakorvosi vizsgálatra utaltak száma:	21	8

2012/2013 tanév

	Móra Ferenc Általános Iskola	Kolping Általános Iskola
Megvizsgált gyermekek száma összesen:	128	82
Túlsúlyosak száma:	22	23
Soványak száma:	3	3
Látásélesség romlása tapasztalható:	14	8
Hallás vizsgálat során eltérés tapasztalható:	0	0
Mozgásszervi eltérés tapasztalható:	1	0
Alacsonynövések száma:	1	0
Színlátásban szenvedők száma:	2	0
Magas vérnyomásban szenvedők száma:	0	0
Szakorvosi vizsgálatra utaltak száma:	21	11

Mindkét intézményben megfigyelhető, hogy romlik az ifjúság egészségmutatója.

A táblázat adataiból látható, hogy legfőbb problémát, a **túlsúlyos gyerekek** számának növekedése, és a **látásélesség romlása** jelenti. A túlsúlyosság egyértelműen összefüggésbe hozható a kevés mozgással és az egészségtelen táplálkozással. A szakemberek „elhízás-járványról” beszélnek, hiszen a harminc évvel ezelőttihez képest megháromszorozódott az elhízottak aránya.

2012. évben, az oktatásban helyet kapott a mindennapos testnevelésóra.

A közétkeztetésben heti egy-két alkalommal gyümölcsöt kapnak a gyermekek de, a szülők szerepe mindenképpen meghatározó. Ismételten kiemelem, hogy 2010. óta folyik program a gyermekek táplálkozási szokásainak megváltoztatására (iskolatej, iskolagyümölcs), de 2014. szeptemberétől kötelezően változni fog az egészséges étrend kialakítása, a köz és a gyermekélelmezésben egyaránt.

A családi minta egyértelműen döntő. Egy tanulmányból kiderült, hogy a tanulók többsége előbbre helyezi a sporttól, a számítógépes játékokat, valamint a tv- és a dvd nézését.

Nem véletlen, hogy Jászládányban is tapasztalható a tanulók látásélességének romlása és a látásromlás egyre nagyobb arányú növekedése. A felmérések azt mutatják, hogy Magyarországon minden negyedik gyereket szemészetre kell vinni és a vizsgálatok után tíz emberből négy szemüveget fog hordani. A számítógép-monitor és az erősödő UV sugárzás, mind hozzájárulnak a látásélesség romlásához.

2. Felnőtt háziorvosi ellátás:

Betegforgalom éves szinten	I. körzet: (Dr. Bakos Beáta) Castor-medic	II. körzet: Dr. Urbán László) helyettesített	III. körzet: (Dr. Danicz László)
2012. év	15.561 fő	13.157 fő	9.892 fő
2013. év	16.061 fő	13.994 fő	10.055 fő
Kártyaszám			
2012. év	1.767 fő	1.771 fő	1.165 fő
2013. év	1.783 fő	1.776 fő	1207 fő
Szakrend. ir. száma			
2013. év	1789 fő	411 fő	553 fő
Fekvőbeteg intézetbe utaltak száma			
2013. év	164 fő	81 fő	134 fő
Pszichiátrián kezelték száma	0		
2012. év	0	85 fő	38 fő
2013. év	0	90 fő	40 fő
Öngyilkosok száma	0		
2012. év	0	0	0
2013. év	0	0	0
Cukorbetegségben szenvedők száma			
2012. év	38 fő	102 fő	80 fő
2013. év	42 fő	118 fő	84 fő

Érrendszeri betegségben szenvedők száma			
2012. év	200 fő	450 fő	370 fő
2013. év	214 fő	474 fő	380 fő
Daganatos betegségekben szenvedők száma			
2012. év	48 fő	37	42 fő
2013. év	50 fő	34	31 fő

2013. októberétől két orvos Dr. Bakos Beáta és Dr. Danicz László vette át a harmadik körzet betegeinek ellátását.

Jászladányban a háziorvosok az alábbi méréseket tudják helyben elvégezni:

- vérnyomásmérés
- testsúlymérés
- testmagasság mérés
- vércukorszint mérés
- koleszterinmérés

A lakosságnak nagy segítség a Dr. Bakos Beáta doktornő szervezte, gyors szakszerű vérévétel, amelyet helyben végeznek az orvosi rendelőben. Sokat jelent, a heti egyszeri laborvizsgálat, hiszen nem kell beutazni Jászberénybe az eredményért sem.

A településen évente egyszer tüdőszűrő vizsgálat, havonta szemészeti vizsgálat zajlik, a helyi művelődési ház segítségével.

Leggyakoribb megbetegedések alakulása:

- érrendszeri betegségek
- magas vérnyomás
- daganatos betegségek
- alkoholbetegség látens probléma
- cukorbetegség
- légzőszervi betegségek drasztikus emelkedése

A halálozás főbb okai:

- szív-érrendszeri keringési betegségek
- daganatos betegségek
- egyéb (pl. tüdő megbetegedések)

A háziorvos tapasztalata, hogy leggyakoribb halálozási ok a szív és érrendszeri betegségek, amely legfőbb oka a dohányzás, a túlsúly, az elhanyagolt magas vérnyomás, és a cukorbetegség.

Második halálozási ok, a különféle daganatos betegségek, amelyek fő kiváltó oka szintén kiemelten a dohányzás. Ingyenes szűrővizsgálatokat nem veszik igénybe a lakosok, ezért később kerül felismerésre a betegség (tüdőrák, emlőrák)

Felmérések alapján Jászladányban, a lakosság közel 3,5%-a szenved jó, vagy rosszindulatú daganatos betegségben. Nők esetében első helyen az emlő daganatok állnak (a daganatos betegségek 8%-át teszik ki).

A férfiak körében első helyen a gégerák és a prosztataraák (a daganatos betegségek között 4-4%-os arányban) betegségek állnak.

Megfigyelhető, az utóbbi években a máj daganatos betegek számának növekedése. A férfiak körében duplájára emelkedett a szájüreg daganatosok aránya (a daganatos betegek számához viszonyítva 1,5%-ról 3%-ra) és a tüdődaganatosok aránya 3%-ról 6%-ra, valamint a rosszindulatú daganatok között 1,5%-ban megjelent a nyelőcső daganat is. A férfiak körében tovább növekedett a gége daganatosok száma. A krónikus alkoholbetegek száma ezer fölött van.

A Jászládányi háziorvosok véleménye szerint a betegségek elkerülésében kimagasló szerepet kellene kapnia a megelőzésnek. Sajnos a településen élő állampolgárok közül sokan nem tartják be az orvos utasításait, a szövődmények kivédésére nem szánnak kellő figyelmet, a táplálkozásukra nem figyelnek oda kellően (pl. nem étkeznek változatosan, nem választják ki ételeiket tudatosan) sok esetben indokolatlanul fordulnak az orvosi ügyelethez. Az egészséges táplálkozást már a születés pillanatában el kellene kezdeni.

A háziorvosok fontosnak tartják továbbá, hogy a helyes életmód igénye már általános iskolában jelenjen meg, amelyhez hozzájárulhat a testnevelés órákon bevezetendő speciális terhelési gyakorlatok külön lányok-fiúk számára, valamint az iskolai menzának is biztosítania kell a kiegyensúlyozott táplálkozást (pl. mesterséges színezékekkel, hővel károsított, olajokkal túltelített élelmiszerek, adalékanyagok kerülése, lehetőség szerint bio-élelmiszerek fokozatos bevezetése, allergiát okozó élelmiszerek kiiktatása).

3. Gyermek háziorvosi ellátás:

Rendelésen megjelentek száma éves szinten:	Dr. Tanács Erzsébet
2012. év	10.285
2013. év	11.082
Tanácsadáson megjelentek száma	
2012. év	540
2013. év	579
Preventív látogatások esetszáma	
2012. év	75
2013. év	87
Beteglátogatások esetszáma	
2012. év	110
2013. év	96
Szakrendelésre utaltak száma	
2012. év	245
2013. év	279
Fekvőbeteg gyógyintézetbe utaltak száma	
2012. év	90
2013. év	98

A táblázat adataiból kiolvasható, hogy évről-évre változó a rendelésen illetve a tanácsadáson megjelentek száma. A preventív és a beteglátogatások számánál csökkenés figyelhető meg, viszont emelkedés mutatkozik a fekvőbeteg gyógyintézetbe utaltak számánál.

A gyermekorvos véleménye szerint közel 1 % azoknak a száma, akik a prevenció keretén belül a védőoltást nem adják be gyermekeiknek, kismamaként sem fogadják el a segítséget. Problémának látja, hogy iskoláskorú gyerekek körében a családi háttér miatt, egyre több a pszichológiai eset, nő az energiatöltő, a kólát, és az alkoholos italokat fogyasztók száma.

A gyermek háziiorvosi statisztikák alapján a leggyakoribb gyermekbetegségek Jászládányban:

- kalóriatöbblet miatti elhízás
- mentális és viselkedészavarok
- szembetegségek
- magas vérnyomás
- keringési betegség

Településünkön a gyermek háziiorvosi alapellátást 14 éves korig Dr. Tanács Erzsébet vállalkozó házi gyermekorvos végzi, 2008-tól nyugdíjasként. A jelenlegi házi gyermekorvos és az önkormányzat is megtette a szükséges lépéseket, a meghirdetett álláshely elfoglalására.

4. Fogászati ellátás:

Betegforgalom éves szinten	I. körzet: (Dr. Henst Hirzt Alíz)	II. körzet: (Dr. Szurmay Gabriella)
2012. év	1.985 fő	2.800 fő
2013. év	1.650 fő	2.500 fő
Szakrendelésre utaltak száma		
2012. év	12 fő	36 fő
2013. év	16 fő	27 fő

A településen két vegyes praxisú fogorvos látja el a felnőtt és iskolafogászati alapellátást. A praxisok látogatottsága változó, inkább csökkenést mutat, mely összefüggésbe hozható azzal, hogy egyes ellátásokért fizetni kell.

A fogorvosoktól kapott információ alapján, a gyermek-lakosság körében leggyakoribb fogbetegségek:

- Tejfog szuvasodás
- Maradófog szuvasodás

A felnőtt-lakosság körében leggyakoribb fogbetegségek:

- Fogszuvasodás
- Fogszuvasodás következményei (fogbélgyulladás, fogbélelhalás, gyökérhártya, csonthártya gyulladás)
- Fogkő, ínygyulladás és annak következményes betegségei

5. Üzemorvosi ellátás (foglalkoztatás-egészségügyi ellátás)

A 89/1995. számú kormányrendelet értelmében minden cégnek kötelező üzemorvosi ellátást biztosítani alkalmazottai részére, még egy alkalmazott esetében is meg kell bízni üzemorvost, aki az alkalmassági felülvizsgálatát végzi. A foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására az önkormányzat megállapodást kötött az üzem-egészségügyi szakvizsgával rendelkező Dr. Bakos Beáta háziorvossal, aki az önkormányzatot és valamennyi intézményét ellátja az előzetes és időszakos alkalmassági vizsgálatokkal. A településen működő cégek üzemorvosi ellátását az általuk kiválasztott és megbízott szolgálatok látják el.

6. Központi ügyelet

Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás központi ügyelet útján történik 2005. június 01-től, melyet az Emergency Service Kft. működtet Jánoshidai telephellyel. Az ellátási körzet kiterjed még másik négy településre is (Jászsószentgyörgy, Jászboldogháza, Alattyán, és Jászladány térségére).

Az ügyelet 2013. éves betegforgalmának 60%-át, a Jászladányi lakosok vették igénybe. Az ambuláns ellátást igénybe vevők között is emelkedett a Jászladányi lakosok száma. 2012. évben az ambuláns betegforgalom 59%-át, 2013. évben 81%-át Jászladányi lakosok tették ki. A hívásra otthonukban ellátottak számának csökkenése volt tapasztalható 2012. évről 2013. év-re, tehát több beteg maga kereste fel az ügyeletet.

7. A Jászberényi Szent Erzsébet Kórház statisztikái a Jászladányi lakosok tekintetében

A Jászberényi Szent Erzsébet Kórház – mint területi illetékességű kórház - 18 jársági település, 90 ezer lakóját látja el, így Jászladány település betegeit is. A kórház fekvő-beteg, járó-beteg és egyéb humán-egészségügyi ellátást biztosít.

2013. évben a Jászladányi fekvő-betegek korcsoportos megoszlása:

Kor	Belgy	Reh	Gaszt	Gyerm	Szül	Seb	Traum	Int	Krón	Ápol	Össz
0-18				52	21	1	7				81
19-28	2		1	2	74	2	3				84
29-38	3				28	4	2				37
39-48	5				5	7	5				22
49-58	19	4	5		2	7	7	2			46
59-68	33	2	4			8	7	4	4		62
68-	83	11	11		2	8	27	3	13	1	159
Össz:	145	17	21	54	132	37	58	9	18	1	491

8. Civil Segítők

Jászladányban vannak olyan civil szervezetek, amelyek az egészségügy területén folytatnak tevékenységet, vagy ahhoz kapcsolódóan nagyban hozzájárulnak a település lakói közérzetének javításához.

Feltétlenül elsők között kell szólni a **Jászladányi Vöröskereszt helyi szervezetéről**. Ők azok, akik rendszeresen szervezik az önkéntes véradást (évente három alkalommal) Jászladányban, évente több esetben szerveznek szolidáris akciókat (ruhagyűjtés, ruhaosztás, élelmiszer-támogatás) mellyel sok esetben az idős, rászorult embereknek nyújtanak segítséget. Továbbá szociális tevékenységi körükben főleg az idős, egyedül élő emberek szociális és mentális gondozásában vesznek részt.

Jellemző még, hogy az eredetileg nem egészségügy céljából alakult civil szervezetek is egy-egy tevékenységükkel hozzájárulnak a közösség ilyen irányú fejlesztéséhez.

Jászladány Nagyközségi Polgárőrség Egyesületet. Ők a szokásos tevékenységük mellett humanitárius munkát is végeznek, a vöröskereszt helyi szervezetének együttműködésével

elősegítik a véradások megszervezését, segítenek a karácsonyi élelmiszercsomagok kiosztásánál.

Ezen kívül vannak még az egészségfejlesztésért elkötelezett **magánszemélyek, csoportok**, akikre a jövőben is számítunk (babatorna csoport, aerobik csoport, jóga csoport, reiki csoport).

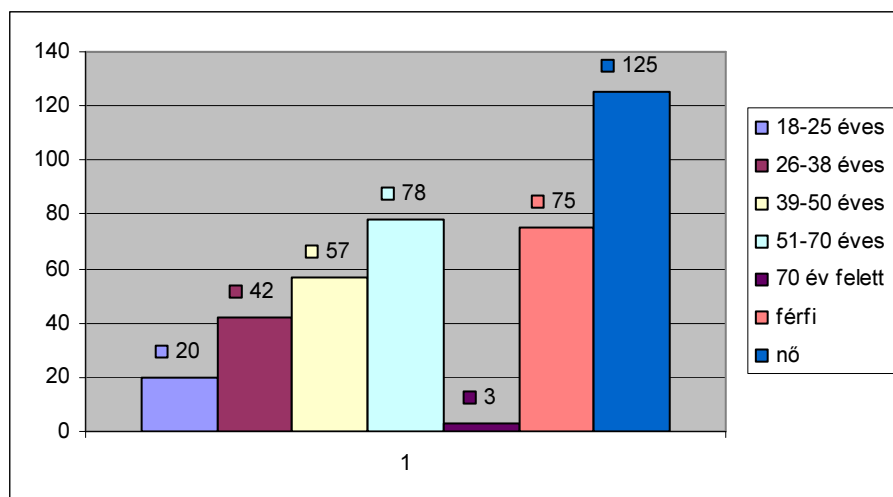
IV. KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS

Kérdőíves felmérést végeztünk a lakosság körében, 200 fő részvételével, arra vonatkozóan, hogyan értékelik saját egészségügyi állapotukat.

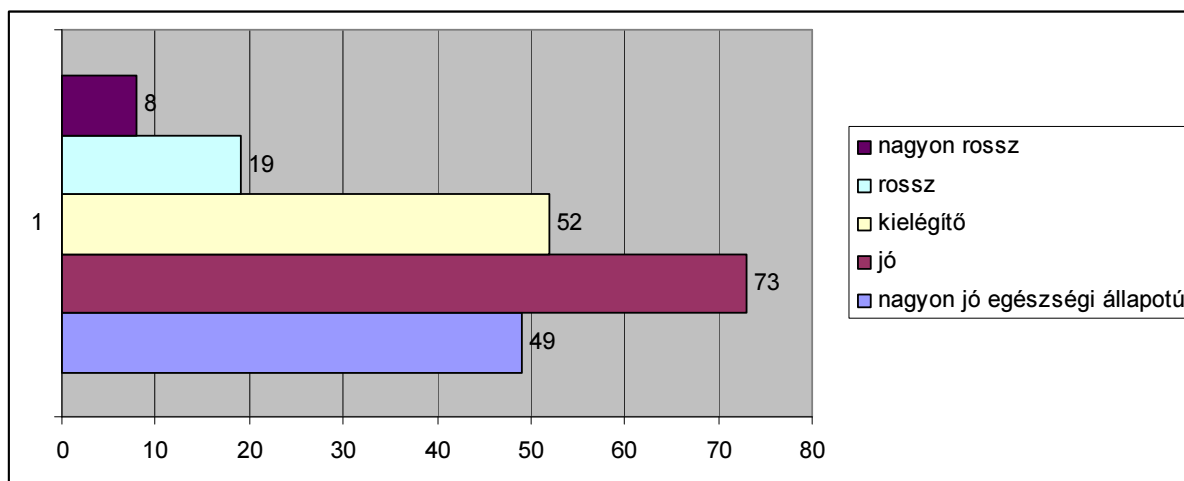
A vélt egészség nem függ össze szorosan az orvosilag megállapítható egészségi állapottal, az értékelést jelentősen befolyásolja az egyén társadalmi, gazdasági, kulturális helyzete (társadalmi rétege, iskolai végzettsége, foglalkozása, jövedelme, lakóhelye és egyéb más tényezők is). Mindezen befolyásoló tényezők ellenére a nemzetközi gyakorlatban, a vélt egészség vizsgálata elfogadott és rendszeresen alkalmazott indikátora a lakosság egészségügyi állapotának.

A grafikonok az adott 200 fő egészségi állapotát, véleményét, tükrözi, de kiemelkedően fontos, a háziorvosok által jelzett problémák kezelése is.

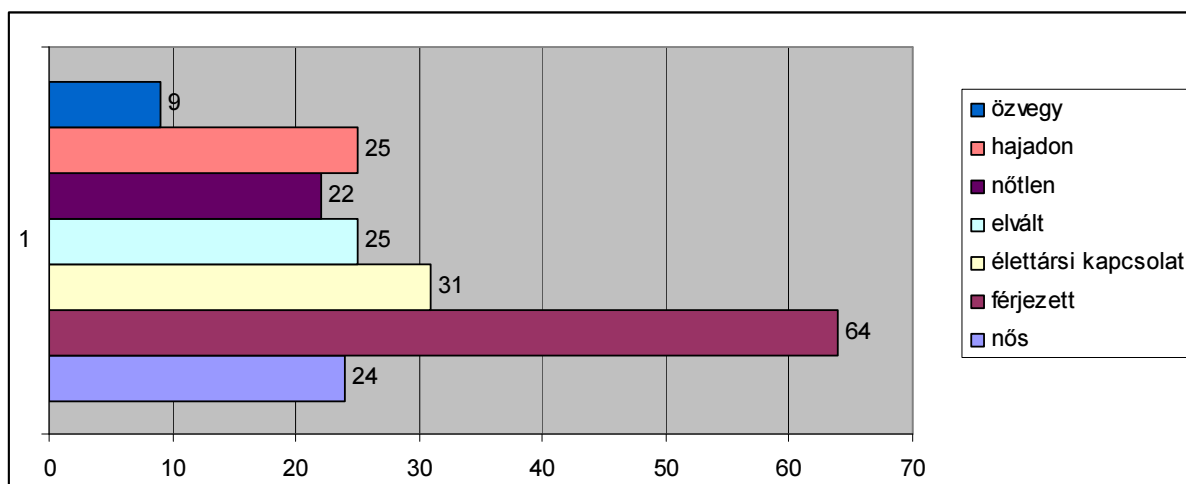
1. A válaszadók nem és korcsoport szerint

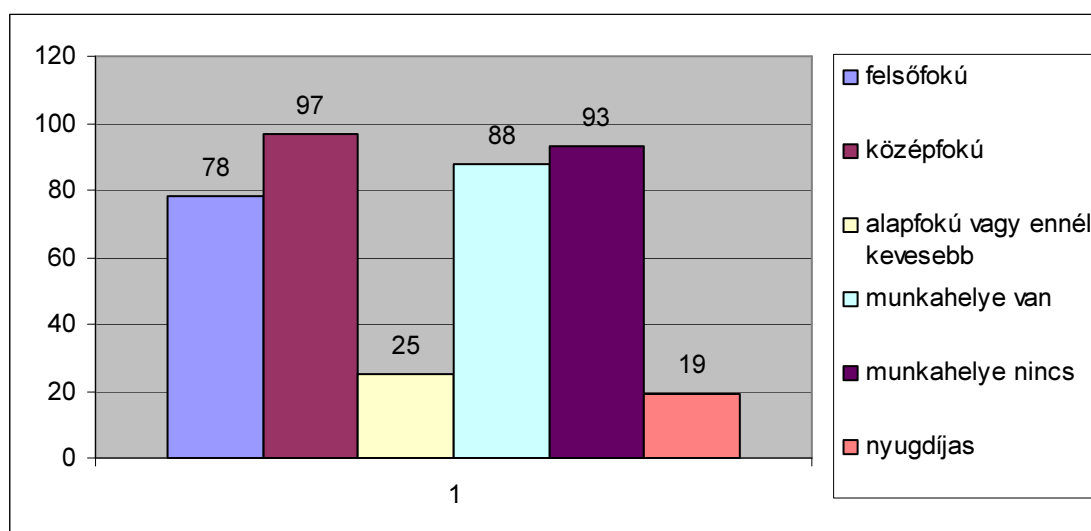
2. A válaszadók egészségi állapot szerint

3. A válaszadók családi állapot szerint

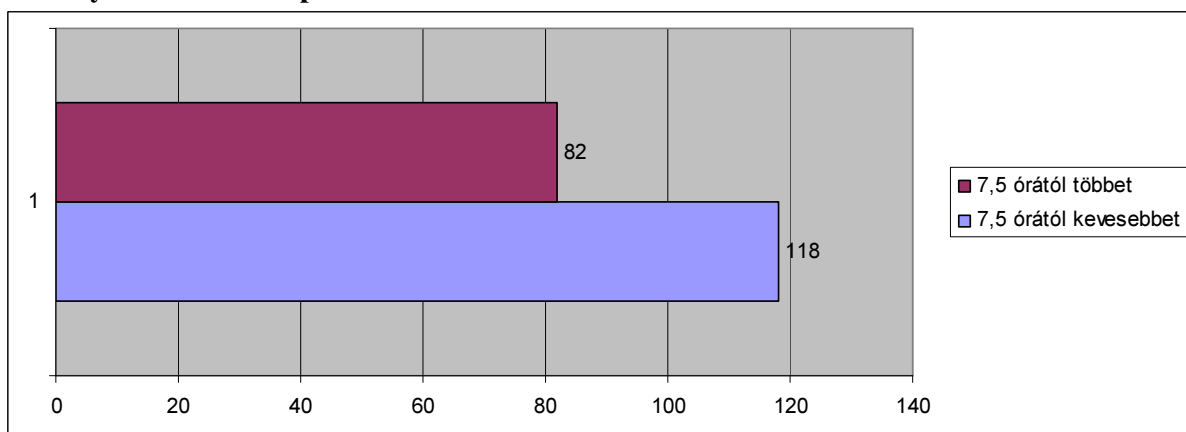

4. A válaszadók iskolai végzettsége

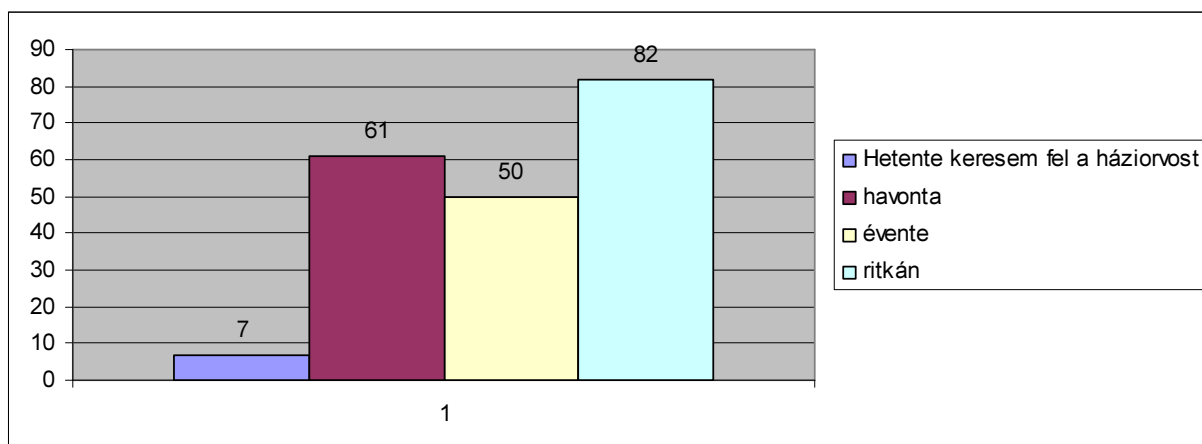

Egészségügyi és táplálkozási szokásokról:

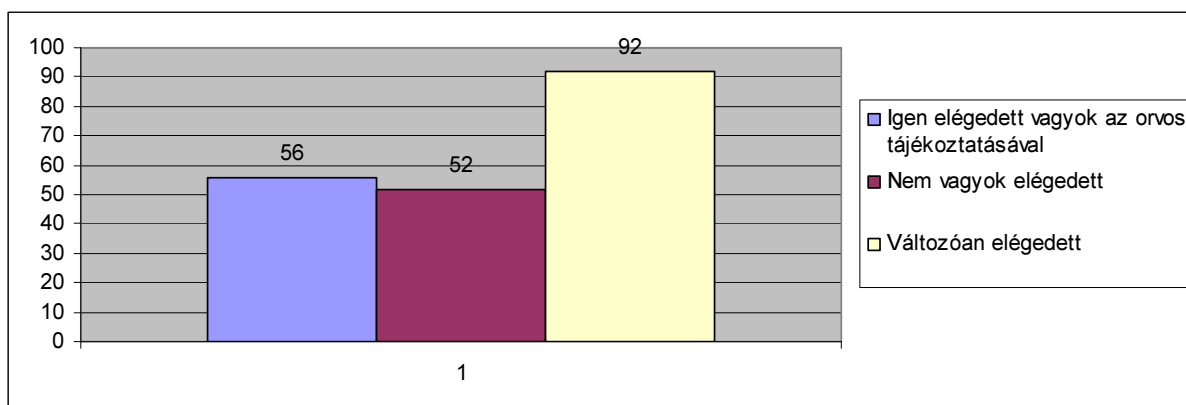
5. Hány órát alszik naponta?

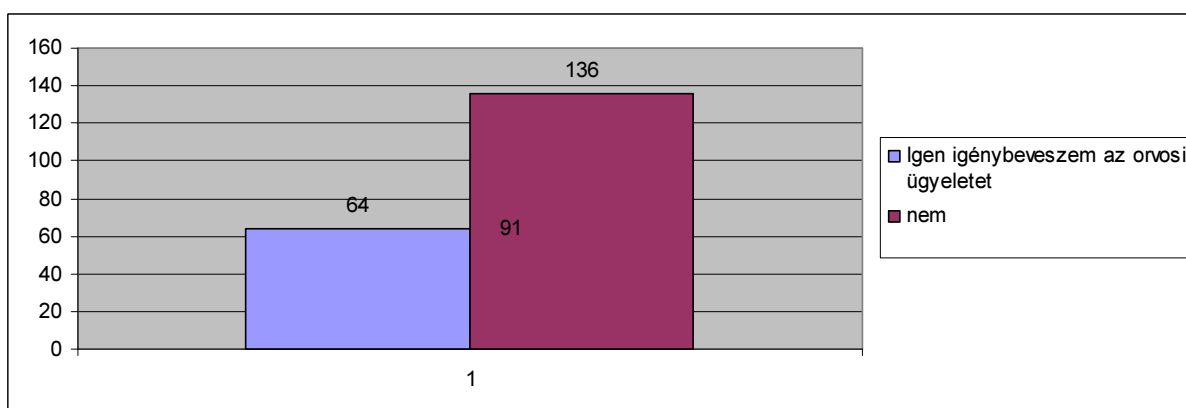
6. Háziorvos felkeresése

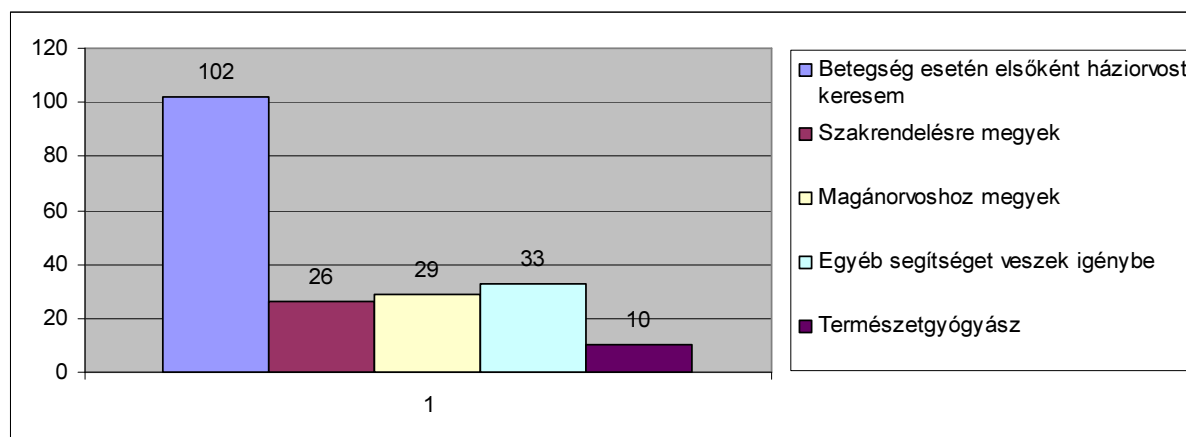
7. Elégedett-e az orvos tájékoztatásával?

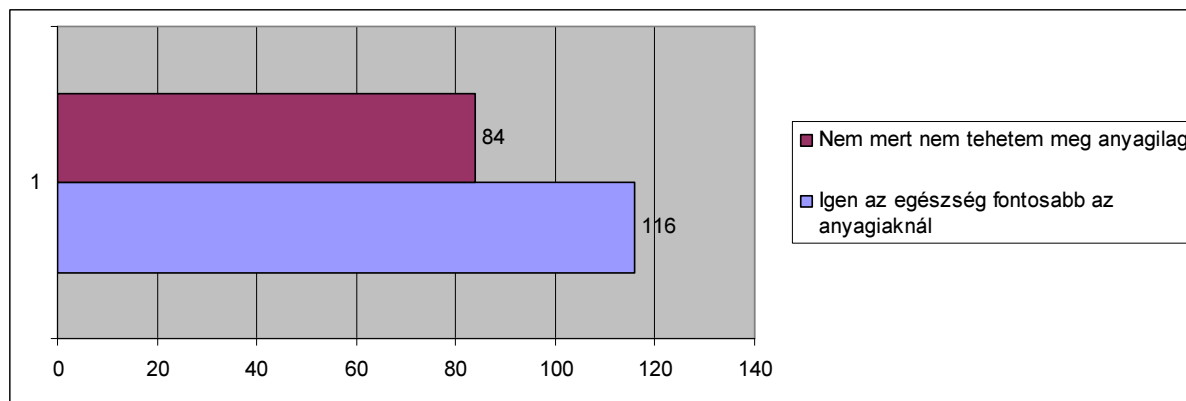
8. Orvosi ügyelet igénybevétele

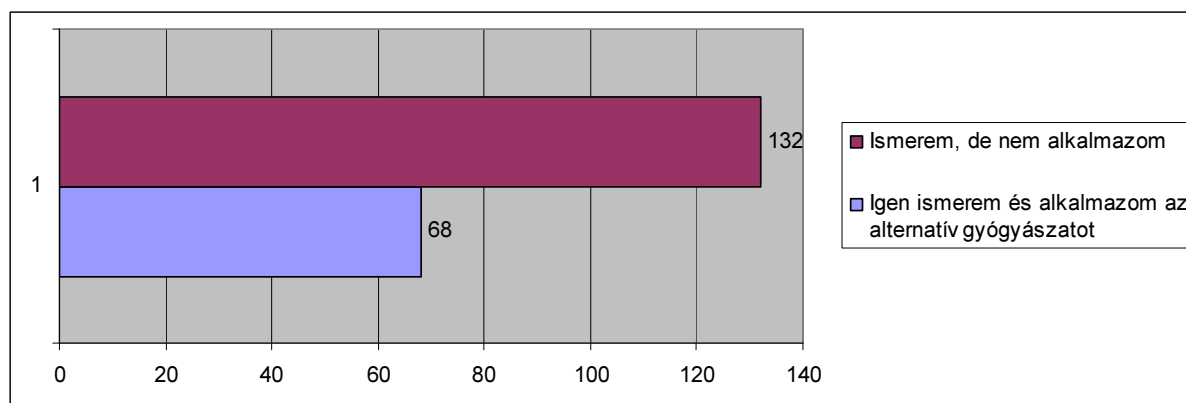
9. Betegség esetén kihez fordul először segítségért?

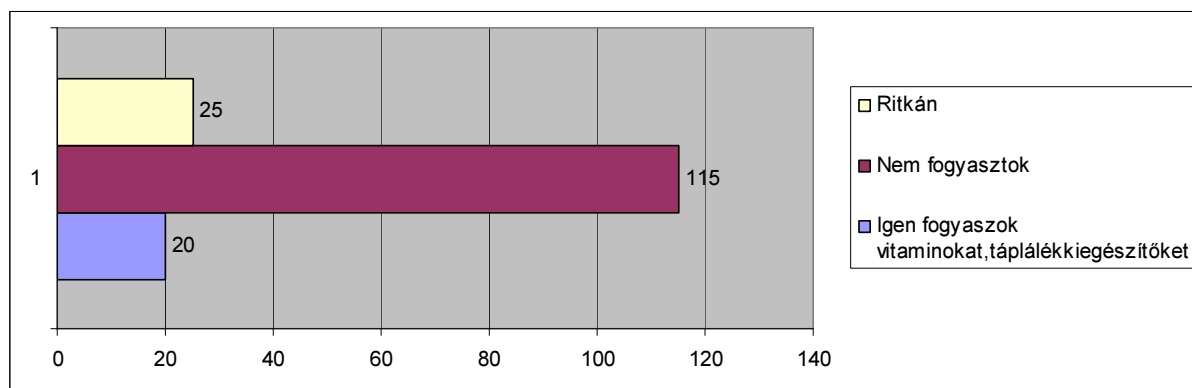
10. Fontos-e az anyagi helyzet az orvoshoz fordulás szempontjából?

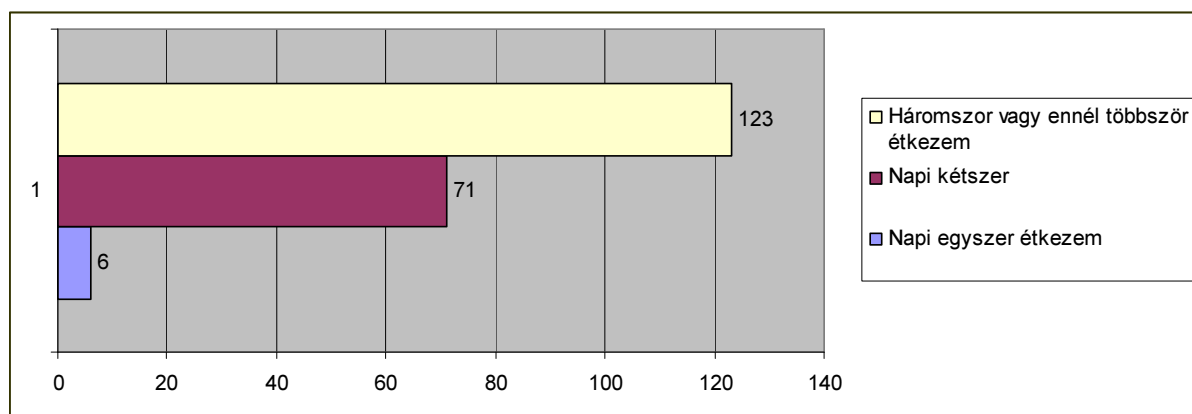
11. Alternatív gyógymódokat ismer-e?

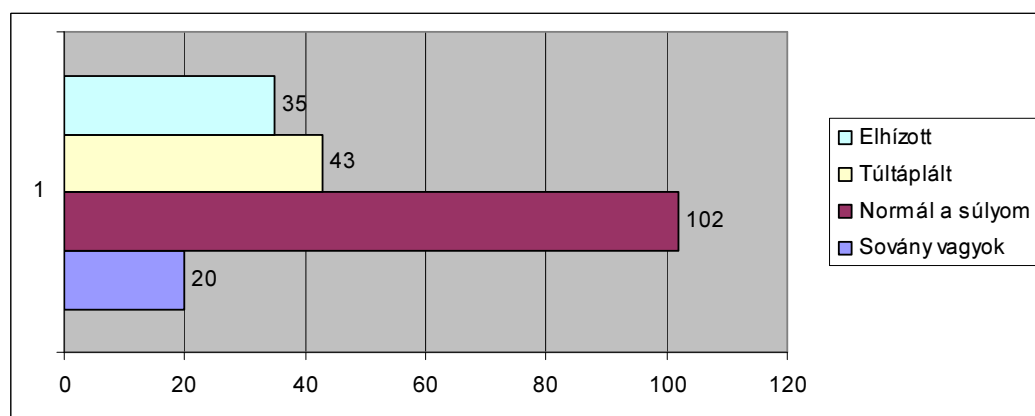
12. Fogyaszt táplálék kiegészítőket, vitaminokat?

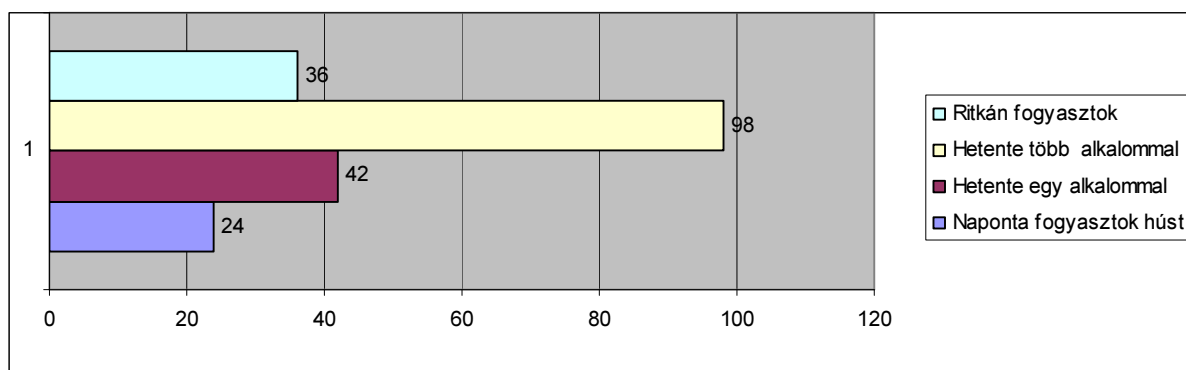
13. Evés gyakorisága

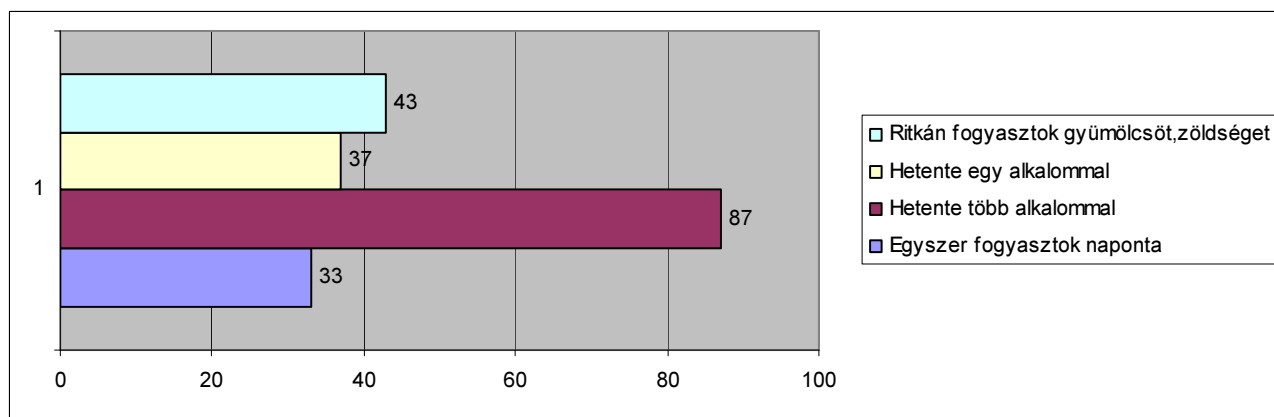
14. Tápláltsági szint

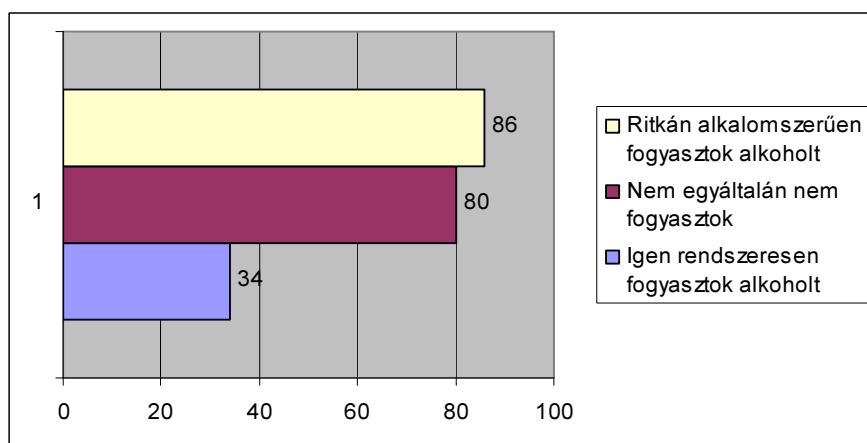
15. Húsfogyasztás gyakorisága

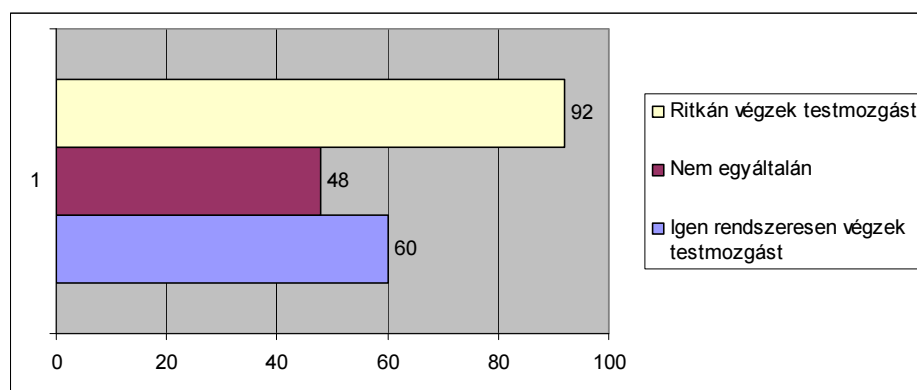
16. Gyümölcs és zöldségfogyasztás gyakorisága

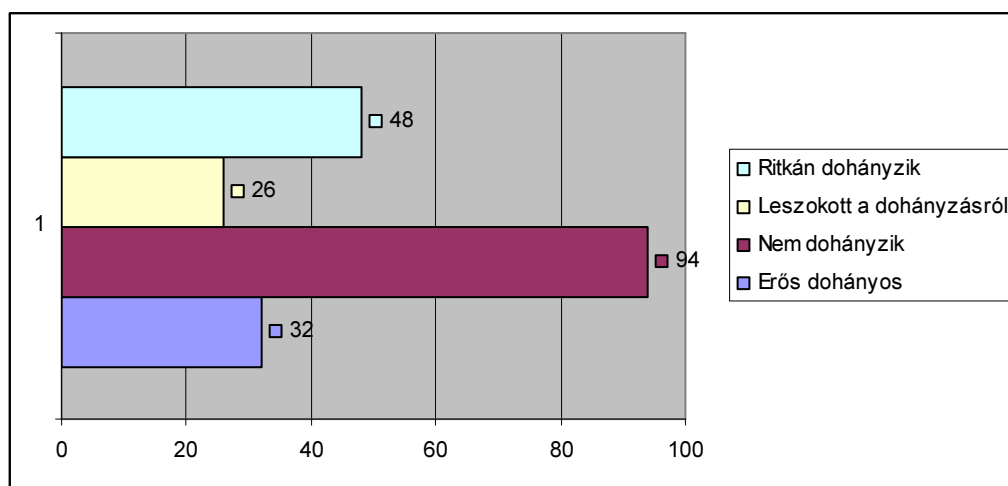
17. Alkoholfogyasztás gyakorisága

18. Testmozgás végzése

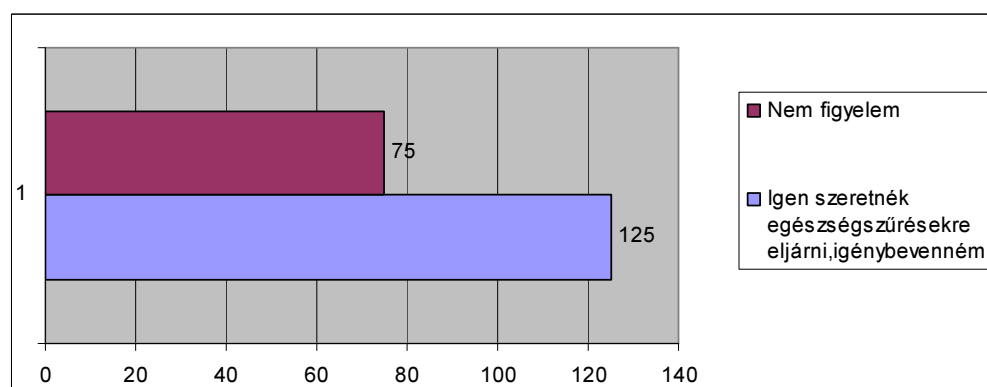

19. Dohányzás gyakorisága

Fentebb már megfogalmazódott, hogy a dohányzás, a súlyos megbetegedések egyik fő oka és az egyik legfőbb halálozást kiváltó ok, úgy települési mint országos szinten egyaránt.

20. Hajlandó lenne-e egészségszűrésekre eljárni?

Az ingyenes szűrővizsgálatokon sajnos nem mindenki jelenik meg, bár többen is jelezték, - főleg az idősebbek - hogy szívesen részt vennének különböző egészségvédelmi szűréseken. A grafikonok alapján azt a konzekvenciát vonhatjuk le, hogy folyamatosan szükséges vizsgálni és tenni, a település lakosságának egészségtudatosabb életmód változtatásáért, ennek érdekében gyakoribb felmérésekre van szükség.

V. A TELEPÜLÉS EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

1. Problémák:

- A lakosság rossz egészségügyi állapota
- Nem kielégítő közösségi élet
- A lakosság körében tapasztalható elszigetelődés, elzárkózás
- Munkanélküliség
- A lakónépesség fogyása, elöregedése
- Táplálkozási problémák
- Szennyvízelvezetés hiánya
- Kevés mozgás
- Közterületek nem megfelelő tisztasága

Az egészségterv önmagában nem képes valamennyi, a helyzetelemzés alapján kirajzolódó probléma megoldására, de ez nem is feladata.

2. Célok:

Jászladány Nagyközségi Önkormányzat 5 év távlatában az alábbi célok megvalósítását tervezi:

- A prevenció növelése az egészségügyi, szociális és oktatási alapellátás területén
- A célzott lakossági szűrővizsgálatok folyamatos működtetése, különböző szakrendelések helyben történő megszervezése
- Az egészséges életmódra nevelés, oktatás és tudatformálás erősítése
- Az egészséget támogató épített és természeti környezet kialakítása, állapotának javítása, védelme
- Az egészséges élethez szükséges mozgáskultúra fejlesztése
- Az idősök egészségi állapotának javítását szolgáló intézkedések

3. Cselekvési Program:

3.1. A prevenció növelése az egészségügyi, szociális és oktatási alapellátás területén

A megelőzésnek olyan korszerű, komplex, folyamatosan fejlődő rendszerét kell kialakítani és működtetni, amely prioritásként az egészség feltételeinek megvalósítására épül.

3.1.1. Az alapellátási tevékenységen túl, a háziorvosi és védőnői szolgálat közösségi programokon nyújtson információt a lakosság részére (pl. Jász-Piknik, Ladány – Napja, Hagyományörző Disznóvágás, programokon ingyenes vércukorszint-mérés, vérnyomásmérés megszervezése és lebonyolítása).

Civil szervezetek segítségével, tanácsadással egybekötött összefüggések szervezésével hatékonyabbá kell tenni a megelőző tevékenységeket.

3.1.2. Testmozgás és egészséges táplálkozás népszerűsítése, gondolkodás átalakítása

(szokásrendszer átalakítása)

- 3.1.3. Különböző programokon, szűrővizsgálatokon való részvétel lehetőségeinek eljuttatása szórólapok segítségével a lakossághoz.
- 3.1.4. „Az egészség, mint érték” szemlélet kialakítása, környezettudatos nevelés
- 3.1.5. Egészségügyi szolgáltatások bővítésére tett intézkedések

Felelős: Dr. Bakos Beáta, Dr. Danicz László, Jászladányi Vöröskereszt,
Karkusné Dósa Zsuzsanna, Ügyrendi-Jogi-Szociális Bizottság

Határidő: Folyamatos

3.2. A célzott lakossági szűrővizsgálatok folyamatos működtetése

- 3.2.1. A célzott szűrővizsgálatok folyamatos szervezése és működtetése
- 3.2.2. Nagyon fontos a szűrés motiválása. A szervezett szűrővizsgálatokon megjelenő lakosság számának növelése érdekében, a felvilágosító és tájékoztató anyagok minél szélesebb körben történő terjesztése

Felelős: Drávucz Katalin polgármester, Lajkó Terézia jegyző
Dr. Bakos Beáta, Dr. Danicz László, Dr. Tanács Erzsébet
Karkusné Dósa Zsuzsanna, Ügyrendi-Jogi-Szociális Bizottság

Határidő: Folyamatos

3.3. Az egészséges életmódra nevelés, oktatás és tudatformálás erősítése

- 3.3.1. Testmozgás népszerűsítése, mindennapossá tétele, a szabadidősport tárgyi és anyagi feltételeinek biztosítása.
- 3.3.2. Kerékpározás ösztönzése, népszerűsítése
- 3.3.3. Óvodai-iskolai étkeztetés átalakítása, megvizsgálva a lehetőséget új, egészséges táplálkozást szolgáló ételek bevezetésére.
- 3.3.4. Iskolai drog, alkohol és dohányzásmegelőző programok szervezésének segítése
- 3.3.5. „Ladányi Hírek” című havonta megjelenő helyi újságban életmód rovat indítása, természetgyógyászati cikkek megjelentetése.
- 3.3.6. Ifjúsági házak létrehozása, melyben az egészséges életmódra és a környezetvédelem iránti felelősségre nevelik a fiatalokat.
- 3.3.7. Nagyközségi „Egészségnap” szervezése.

Felelős: Drávucz Katalin polgármester, Tóth József iskolaigazgató,
Lajkó József iskolaigazgató, Szikszai János tagintézmény-vezető,
Lajosné Kiss Klára óvoda-vezető, Gonda József NÜVI intézményvezető

Határidő: Folyamatos

3.4. Az egészséget támogató épített és természeti környezet kialakítása, állapotának javítása, védelme

- 3.4.1. A levegő minőségének javítása érdekében szükséges a zöldfelületek növelése, fásítással való megoldása.
- 3.4.2. Növelni kell a szilárd burkolattal ellátott utcák számát, akár lakossági önerő bevonásával is.
- 3.4.3. A felszíni és felszín alatti vízminőség védelme és javítása érdekében szennyvízcsatorna hálózat teljes kiépítése szükséges.

- 3.4.4.** Tovább kell folytatni a parlagfű-mentesítési akciót, minél szélesebb körű társadalmi összefogással helyi horgásztó fejlesztése
- 3.4.5.** Tornaterem, tornacsarnok, focipálya építése
- 3.4.6.** Egészségügyi, sport ágazatokhoz tartozó épületekhez közlekedés könnyítése, akadálymentesítés kiépítése

Felelős: Drávucz Katalin polgármester, Lajkó Terézia jegyző,
Gonda József NÜVI intézményvezető

Határidő: Folyamatos

3.5. Az egészséges élethez szükséges mozgáskultúra fejlesztése

- 3.5.1.** Játzógrund kialakítása, a meglévő sporttelep felújítása, amely megfelelő sportolási lehetőséget biztosítana mindenki számára
- 3.5.2.** Civil szféra mobilizálása, a rendszeres elérhető testmozgás életrendbe illesztésére.
- 3.5.3.** Községi „Kocogónap” és „Sportnap” szervezése

Felelős: Csikós Norbert Sportegyesület elnöke,
Ügyrendi-Jogi-Szociális Bizottság

Határidő: Folyamatos

3.6. Az idősök egészségi állapotának javítását szolgáló intézkedések

- 3.6.1.** Testmozgás, pozitív gondolkodás motiválása. Nyugdíjas klubon belüli kor specifikus tornák szervezése.
- 3.6.2.** Orvos-pszichológus előadókkal szervezett beszélgetések-lelki egészségvédelem.

Felelős: Ügyrendi-Jogi-Szociális Bizottság, Dr. Bakos Beáta, Dr. Danicz László,
Bezzeg Józsefné, Kun József, Bágyi Mihályné nyugdíjas klubok vezetői

Határidő: Folyamatos

VI. AZ EGÉSZSÉGTERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

Az egészségterv megvalósításában az önkormányzatnak nagy szerepe van. A cselekvési programban kitűzött célok abban az esetben valósulhatnak meg, ha az önkormányzat saját költségvetése terhére, illetve külső erőforrások (pályázatok) igénybevételével támogatást tud nyújtani a megvalósításban.

A célok eléréséhez számítunk, a település intézményeiben dolgozók és tanulók szellemi kapacitására, felkészültségére és tenni akarására is.

VII. ÖSSZEGZÉS

A települési egészségterv közös összehangolásával, valamint a program korcsoportokra és célbetegségekre történő bontásával, a lakosság egészségügyi helyzete rövid időn belül eredményesen javítható lenne.

Sokan mondták és bizonyították már, hogy az egészséges életmódhoz és életvitelhez, valamint a sporthoz kapcsolódó szemléletmód alakítható.

Javasolt a cselekvési program folyamatos figyelése, a programban szereplő életmódot és

egészséget javító tevékenységek, események ütemezése, naptári napok szerinti meghatározása és azok betartása. a programok lebonyolítása és utólagos elemzése.

A tapasztalatok tükrében, két évente érdemes a települési egészségterv lebonyolított programjait utólag elemezni, felülvizsgálni és ha szükséges igény szerint módosítani.

Az egészségtervet összeállította: Lóczi István

Jászládány, 2014. június

Drávucz Katalin
polgármester